

การย้ายฐานที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Relocation)

เรียบเรียงโดย นาวาอากาศเอก วุฒิสักดิ์ งามสง่า
รองผู้อำนวยการ กองพัฒนายุทธวิธีและหลักนิยม ศูนย์การสงครามทางอากาศ



คำว่า "น้ำท่วมโลก" ในความเข้าใจของคนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงภาพในหนังสือ น้ำท่วมมิดยอดเขาเอเวอเรสต์ ซึ่งในความเป็นจริงทางวิทยาศาสตร์นั้น เป็นไปไม่ได้ เพราะปริมาณน้ำในรูปของน้ำแข็งทั่วโลกมีไม่มากพอที่จะทำแบบนี้

แต่ถ้าถามว่า "น้ำจะท่วมจนแผนที่โลกเปลี่ยนไปไหม ?" คำตอบคือ "เป็นไปได้สูงมาก" โดยเฉพาะในอีก 20 - 30 ปีข้างหน้า

1. ความจริง vs ความเชื่อ

น้ำจะท่วมมิดโลกไหม ?

ไม่... แม่น้ำแข็งขั้วโลกทั้งหมดจะละลาย ซึ่งต้องใช้เวลาหลายร้อยหรือพันปี ระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้นประมาณ 70 เมตร เท่านั้น แม้จะฟังดูเยอะ แต่มันจะท่วมแค่เมืองชายฝั่งและที่ราบลุ่ม ส่วนพื้นที่สูงหรือภูเขายังคงอยู่ดี



แล้วที่ว่า "กรุงเทพฯ จะจมน้ำ" ละ ?

อันนี้เรื่องจริงและน่ากังวล มีการคาดการณ์ว่าภายในปี 2050 (พ.ศ. 2593) หรืออีกแค่ประมาณ 24 ปีข้างหน้า พื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพฯ และปริมณฑลอาจจมน้ำได้ น้ำถาวร หรือเผชิญน้ำท่วมซ้ำซากจนอยู่อาศัยไม่ได้

2. ทำไมน้ำถึงจะท่วมเมืองใหญ่ ? 3 ปัจจัยหลัก

น้ำทะเลสูงขึ้น (Sea Level Rise): จากน้ำแข็งขั้วโลกละลายและการขยายตัวของน้ำเมื่อร้อนขึ้น

แผ่นดินทรุด (Land Subsidence): เมืองอย่างกรุงเทพฯ หรือจาการ์ตา ทรุดตัวลงทุกปีจากการสูญเสียชั้นน้ำบาดาลและน้ำหนักของตึก

พายุและน้ำหนุน (Storm Surges): เมื่อน้ำทะเลสูงขึ้น เวลาเกิดพายุ น้ำจะถูกหนุนเข้ามาในแผ่นดินได้ลึกและรุนแรงกว่าเดิม

3. เมืองที่เสี่ยง "จมน้ำ" มากที่สุดในโลก

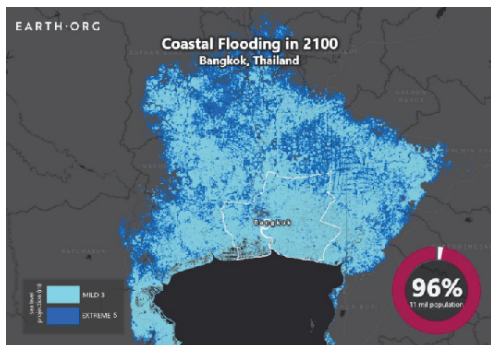
จากการวิเคราะห์ของหลายสถาบัน (เช่น Climate Central) เมืองเหล่านี้ อยู่ในลำดับต้น ๆ ที่ต้องเตรียมรับมือ:

จาการ์ตา (อินโดนีเซีย): ถึงขั้นต้องประกาศย้ายเมืองหลวงไป "นูซันตารา"

กรุงเทพฯ (ไทย): ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มปากแม่น้ำที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียงเล็กน้อย

โฮจิมินห์ (เวียดนาม): พื้นที่ส่วนใหญ่เสี่ยงจมน้ำถาวร

ธากา (บังกลาเทศ): ประชากรหลายล้านคนเสี่ยงเป็นผู้อพยพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ



4. ถ้าน้ำท่วมอย่างถาวร ? ทอ.จะอย่างไร ?

กรุงเทพฯ ตัวเมืองตั้งอยู่บนดินอ่อนและสูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียง 1.5 เมตรเท่านั้น มีการคาดการณ์ว่าหากไม่มีมาตรการป้องกันที่เข้มงวด พื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพฯ อาจจมน้ำถาวรภายในปี 2050 (พ.ศ.2593) หรือเร็วกว่านั้น หากเกิดสถานการณ์สมมติที่ "น้ำท่วมกรุงเทพฯ อย่างถาวร" (Permanent Flooding) ซึ่งถือเป็นวิกฤตการณ์ระดับชาติ ทอ.จะต้องปรับเปลี่ยนทั้งในเชิงกลยุทธ์ ที่ตั้ง และภารกิจอย่างมหาศาล

การย้ายฐานที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ (Relocation) "การปฏิรูปโครงสร้างกองทัพครั้งใหญ่ที่สุด" ซึ่งแผนรับมือที่สำคัญคือ

กระจายกำลังพลและอากาศยาน: ทอ.จะต้องย้ายฝูงบินและศูนย์บัญชาการหลักไปยังฐานทัพอากาศในต่างจังหวัดที่น้ำท่วมไม่ถึง เช่น บน.1 (นครราชสีมา), บน.2 (ลพบุรี) หรือ บน.4 (ตากลิ) เพื่อรักษาขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ

สร้างศูนย์บัญชาการสำรอง Alternate Command Center: พัฒนาศูนย์สั่งการทางอากาศ (Air Operation Center) ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ใหม่ที่ไม่ใช่ที่ราบลุ่มแม่น้ำ



การเลือกสถานที่ เพื่อสร้างฐานศูนย์บัญชาการสำรอง ไม่ได้คำนึงถึงแค่ทางยุทธศาสตร์ การทหารเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาปัจจัยทางกายภาพ และเทคนิคอย่างละเอียด เพื่อความปลอดภัย และใช้งานในระยะยาว คือ ปัจจัยสำคัญที่ระบุว่า สถานที่ใด "เหมาะสม" ที่สุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ที่ราบสูงโคราช) ถือเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดในเชิงกายภาพและยุทธศาสตร์ สำหรับการสร้างฐานทัพอากาศขนาดใหญ่ เห็นได้จากการที่ฐานทัพสำคัญหลายแห่งตั้งอยู่ที่นี้ เช่น นครราชสีมา, อุตรธานี, อุบลราชธานี

ลักษณะเด่น: เป็นพื้นที่ราบกว้างขวาง (Plateau) สภาพดินมีความแข็งแรงและมั่นคงสูง เหมาะกับการสร้างรันเวย์ยาวที่รองรับเครื่องบินขับไล่หรือเครื่องบินลำเลียงหนัก

จุดเด่นทางสภาพอากาศ: มีปริมาณฝนน้อยกว่าภาคอื่น ๆ ทศวรรษยดีตลอดทั้งปี และอยู่ห่างจากแนวพายุหมุนเขตร้อนที่มักเข้าทางภาคใต้หรือภาคตะวันออก

เชิงยุทธศาสตร์: เป็นจุดเชื่อมต่อที่สามารถส่งกำลังทางอากาศไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ครอบคลุม (สปป.ลาว, กัมพูชา, เวียดนาม) และมีความลึกทางยุทธศาสตร์" คืออยู่ห่างจากชายแดนทะเล ทำให้ยากต่อการถูกโจมตีแบบฉับพลันจากทางเรือ

ภาคกลางตอนบน (นครสวรรค์ - ลพบุรี) พื้นที่นี้เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการป้องกันเมืองหลวงและเชื่อมต่อภูมิภาค

ลักษณะเด่น: เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีความกว้างเพียงพอ (เช่น บน.4 ตาคลี) และอยู่ในจุดที่สามารถบินสกัดกั้นภัยคุกคามที่จะมุ่งหน้าเข้าสู่กรุงเทพฯ ได้อย่างรวดเร็ว

ความสะดวก: ใกล้ศูนย์กลางการบัญชาการ (กรุงเทพฯ) และการขนส่งเชื้อเพลิง/อะไหล่ผ่านโครงข่ายถนนและรถไฟสายหลัก



ภาคตะวันออก (ชายฝั่งทะเล - อุตะเภา) เหมาะสำหรับฐานทัพที่เน้นการปฏิบัติการทางทะเลและการส่งกำลังบำรุง

ลักษณะเด่น: การมีฐานทัพติดทะเล (เช่น สนามบินอุตะเภา) ช่วยให้เครื่องบินขนาดใหญ่ (B-52 หรือเครื่องบินเติมน้ำมัน) สามารถบินขึ้นเหนือน่านน้ำได้ทันที ลดปัญหาผลกระทบทางเสียงต่อชุมชน

ยุทธศาสตร์เชิงรับ: เป็นจุดยุทธศาสตร์หลักในการคุ้มครองอ่าวไทยและพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศ (EEC)

ภาคใต้ (พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ) พื้นที่ภาคใต้มีความท้าทายเรื่องภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและอากาศที่แปรปรวน แต่มีความสำคัญในการ คุมเส้นทางเดินเรือ

ข้อพิจารณา: มักเน้นการสร้างฐานทัพขนาดกลางหรือฝูงบินเฉพาะกิจ (เช่น บน.7 สุราษฎร์ธานี) เพื่อควบคุมน่านน้ำทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน

ความท้าทาย: ต้องเลือกพื้นที่ที่ไม่มีภูเขาสูงล้อมรอบเพื่อความปลอดภัยในการขึ้นลง และต้องทนต่อสภาพอากาศที่มีฝนตกชุกตลอดปี

5. สรุป

นี่อาจจะท่วมกรุงเทพฯ ถาวรในอีก 20 กว่าปีข้างหน้า แนวคิดการกระจายหน้าที่บัญชาการและควบคุม (C2) ไปยังสถานที่หลายแห่งที่อยู่นอกเหนือระยะภัยคุกคามของฝ่ายตรงข้าม จะทำให้ C2 มีความยืดหยุ่นมากขึ้น



เราจึงควรพิจารณาแทนที่ระบบเดิมด้วย "ระบบอัตโนมัติบนคลาวด์" จะทำให้มีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถจัดองค์กรตามความต้องการและสภาพแวดล้อม "การสร้างและส่งเสริมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน C2 ในเชิงปฏิบัติการ" จะทำให้ C2 มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นข้อกำหนดสำคัญของระบบ C2 เชิงปฏิบัติการในอนาคต

แต่ความก้าวหน้าเหล่านี้ไม่ได้นำไปสู่การประหยัดกำลังคนหรือต้นทุนเสมอไป ในความเป็นจริง การกระจายตัว ความคล่องตัว ประสิทธิภาพของกระบวนการ และกำลังคนมืออาชีพ อาจทำให้ความต้องการกำลังคนและงบประมาณเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะด้วยต้นทุนเท่าใด

ในสภาพความเป็นจริง... ศูนย์ปฏิบัติการทางอากาศ (AOC) แบบดั้งเดิม



ซึ่งตั้งอยู่ในอาคารขนาดใหญ่ ถูกยึดโยงด้วยระบบที่ติดตั้งอยู่ในพื้นที่ และมีบุคลากรทำงานชั่วคราวหมุนเวียนเปลี่ยนผลัดอยู่ตลอดเวลา อาจไม่เพียงพอในการต่อสู้ครั้งต่อไป

ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเริ่มคิดพัฒนา.... ด้วยการกระจายตัวอย่างชาญฉลาด ด้วยระบบที่เชื่อมต่อและคล้ายคลึงกัน องค์กรที่สร้างขึ้นใหม่ตามภารกิจและบุคลากรมืออาชีพ AOC จะสามารถพัฒนาไปสู่ C2 กองทัพอากาศยุคใหม่ได้

